

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενι: λαός: δύσεται ήμα
δελή: πώ: δέ φοβάται την
αλήθεια—ΥΓΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν
οικοός της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 28 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΙΟΥ 1910

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 381

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ στον κ. Πάλλη.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δίου (συνέχεια).
ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ. Τα Σαβατόβραδα του «Νουμά».
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Στους νέους της «Φοιτητικής
Συντροφιάς» (Γράμμα πρώτο).
Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ. Στην Περσεφόνη (Ποίημα Giuseppe
Lipparini).
ΑΡ. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ. Προς την κοινωνική επανά-
σταση.
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Μια απόκριση (συνέχεια).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΤΗΣ 'ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ.

(ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΩΤΟ)

Ἡ Συντροφιά σας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τοὺς
χαροποιήσῃ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἔχουνε καθα-
ρότερη τὴ συνείδηση τῆς ἰδέας ποὺ μᾶς δένει,
στὴ γλώσσ᾽ ἀπάνου, καὶ τοῦ τρόπου ποὺ θὰ
τὴν κρατήσῃ τὴν ἰδέα τούτη, μὲ στερεώτερα
πόδια καὶ μὲ γοργότερο βῆμα, στὸ δρόμο ποὺ
χρειάζεται.

Θυμήθηκα τοὺς στίχους ἀπὸ κάποιο μου
ποίημα, τυπωμένο ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια στίς κο-
λῶνες τοῦ «Νουμά»:

Καὶ τὸ πνεῦμα μου βλέπω νὰ τὸ ὑψώνουν
διπλὰ φτερούγια,
ἢ μοναξιά καὶ ἢ συντροφιά: δὲ φτάνει
τὸνα φτερό, παράδαγμα μέσ' σπῆλαια,
τὰ δυὸ σὲ ὑψώνουν ρήγισσα, ὦ Ἰδέα! 1)

Κι ἀκόμα πῆγε ὁ νοῦς μου σὲ δυὸ σύλλο-
γους συστημένους, ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια,
στὴν Ἀγγλία ὁ ἓνας, καὶ ὁ ἄλλος πάλε στὴ
Γερμανία, γιὰ σκοποὺς ποὺ δὲν ἔχουνε σχεδὸν
καμιάν ἀναλογία μὲ τὸ σκάρωμα τῆς δικῆς σας
τῆς συντροφιάς. Μὰ γιατί τάχα πῆγε ὁ νοῦς
μου σ' αὐτὰ τὰ δυὸ τάντικείμενα;

Ὁ πρῶτος σύλλογος ἐδῶ καὶ καμιά εἰκο-
σαριὰ χρόνια συστήθηκε στὴ Λόντρα γιὰ τὴ
μελέτη, τὴν ἐξήγηση καὶ τὴ διάδοση τῶν ἔρ-
γων τοῦ μεγάλου ποιητῆ Ροβέρτου Μπράου-
νιγγ. Σύγχρονος τοῦ Τέννισον, εἴτανε τόσο ἀντι-
δημοτικὸς καὶ τόσο ἀδιάβαστος, ὅσο διαβάζο-
ταν καὶ ὅσο ἀγαπημένος εἴτανε ὁ ποιητὴς τοῦ
«Ἐνὼχ Ἀρδε». Κακογνωρισμένος καὶ παρα-

GIUSEPPE LIPPARINI

ΣΤΗΝ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

«Μέλιττα, ἡ ἀνοιξη—πῶς, δὲν τὸ ξέρεις;—μᾶς ἔρχεται αὐριο»,
—Χτὲς λόγο μου φέραν οἱ νέοι.

Κ' ἐνοιῶσα μέσ' στὴν καρδιά μου τὸν ὕμνο σ' Αὐτὴ ποὺ ἐν-
πνῶντας
προβαίνει ἀπ' τὸν τροβαθὸν Ἀδῆ.

Εἶδα στὰ χέρια μου πλῆθος λουλούδια, στίς δράνες πλημύρα
τοὺς ἄσπρους ἀνθοὺς μέσ' στὸν ἥλιο.

Βρέχει καὶ κρύβεται ἡ γῆ σὲ πυκνὰ συγγενέια μαγνάδια,
καὶ πέρα βογγάει τάνκοριάλι.

Πάνου στὰ φέτρα ποὺ ἀνθίσουν, οἱ γέροι, μετὰ τὸν θάνατον, πέφτουν,
κ' εἶναι ἀνοιξη τοῦτο γιὰ μένα.

Πένθος σκαπάζει τὴ γῆ, κυβερνᾷ τὴν ἀφέντης ὁ Χάρος.
Ὡμὲ, Περσεφόνη, ποῦ εἶσαι;

Μετάφρ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ

πεταμένος. Ἐξαφνα ἓνα ρέμα ἀπὸ θάλασμα καὶ
ἀπὸ λατρεία στὴν ποίησή του ἄρχισε σιγὰ σιγὰ
νὰ κυλᾷ καὶ νὰ ξαπλώνεται. Ἐνας ἀπὸ τοὺς
πραχτικώτερους τρόπους γιὰ νὰ γνωριστῇ καὶ
γιὰ νὰ τιμηθῇ ὁ ποιητὴς καθὼς τοῦ ἔπρεπε,
βρέθηκε πῶς εἴτανε καὶ ἡ σύσταση μιᾶς συν-
τροφιάς ἀπὸ λογῆς θιασῶτες του.

Ὁ δεύτερος σύλλογος ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια
γίνηκε στὸ Φριβοῦργο γιὰ τὸ γνῶρισμα, γιὰ
τὸ ζέτασμα, γιὰ τὴ μετάφραση καὶ γιὰ τὴ διά-
δοση τῶν ἔργων τοῦ κόντε Γιομπινῶ (γνωστοῦ
μας ἄλλοτε ἀρκετά, καὶ πολὺ παράξενα, κ'
ἐδῶ), τοῦ γάλλου συγγραφέα κ' ἐθνολόγου, ποὺ
εἴτανε φίλος τοῦ Βάγνερ ἀπὸ τοὺς πιδ στενοῦς,
καὶ ποὺ περνᾷ σὰν ἓνας ἀπὸ τοὺς δάσκαλους
καὶ ἀπὸ τοὺς πρόδρομους τοῦ Νίτσε. Ἐξῆσε κ'
ἐκεῖνος κακογνωρισμένος καὶ παραπεταμένος.
Ἐξαφνα ἓνας γερμανὸς τὸν ἀνακάλυψε καὶ
γῦρο καὶ πρόθυμοι συνεργάτες του παρουσια-
στήκανε πολυάριθμοι συμπατριῶτες του καθη-
γητὲς καὶ πολυγνώστες τους, καὶ ἀνάμεσα στοὺς
πολλοὺς αὐτοὺς μόνο καμιά δεκαριά φραντσέ-
ζοι. Κ' ἔτσι κουρτίστηκε ἡ Gobineau—Vere-
nigung.

Τί μοιάσιμο τάχα νάχουνε τὰ δυὸ τούτα
παραδείγματα μὲ τὸ ἀντικείμενο τῆς νέας σας
τῆς συντροφιάς; Σχεδὸν κανένα. Καὶ πολὺ πε-
ρισσότερο κοντὰ θὰ στέκοταν ἡ συντροφιά σας
μὲ τοὺς συνεταιρισμοὺς ἐκείνους ποὺ πλέκονται
γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ φάξιμο καὶ νὰ δυναμώ-
σουν τὴν ἀγάπη λαογραφικῶν, ἐθνολογικῶν,
πατριωτικῶν, κοινωνικῶν, καλλιτεχνικῶν καὶ
λογῆς ἱστορικῶν κ' ἐπιστημονικῶν ἰδεῶν, σὰ νὰ

ποῦμε, μὲ τὴν Ἑταιρία τὴ γλωσσικὴ καὶ μὲ
τὴν ἄλλη τὴ λαογραφικὴ, ποὺ ἐδρεύουνε καὶ
ποὺ δουλεύουν ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, ἀνίσως κ' ἓνα
μοναδικό, μὰ σημαντικὸ σημάδι δὲν ἔβαζε στὴν
ἴδια τὴ γραμμὴ μιᾶς μακρυνῆς, μὰ πραγματι-
κῆς καὶ αξιοσημείωτης συγγένειας τὸ φοιτη-
τικὸ σας τὸ συμμαζωμὸ μὲ τὶς ἐταιρίες γιὰ τὸ
Μπράουνιγγ καὶ γιὰ τὸν Γιομπινῶ.

Τὸ σημάδι τοῦτο ποὺ ταιριάζει τὰ ταίρια-
στα εἶναι ἡ διόρθωση κάποιου κακοῦ, ἡ διαμαρ-
τύρηση γιὰ κάποιο ἀδίκημα, τὸ διαλάλημα μιᾶς
ἀλήθειας ποὺ δὲν τὴν ὑποφιάζεται ὁ πολὺς κό-
σμος, τὸ λάτρεμα μιᾶς ὁμορφιάς ποὺ καταφρο-
νιέται, ἡ ἀποκατάσταση τῆς τιμῆς ἐνδὸς ποὺ
στέκει σὰν κατάδικος ἀπὸ τὴν πρόκληση, ἀπὸ
τὴν ἀμάθεια, ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία, ἀπὸ τὴ συνή-
θεια, ἀπὸ τὴ στενοκεφαλία, ἀπὸ λογῆς τύραν-
νους καὶ λογῆς φωτοσβέστες. Ὅλα τούτα πρέ-
πει νὰ τὰ στοχαστοῦμε καὶ πρέπει νὰ τὰ δια-
βάσουμε ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς γραμμὲς τοῦ Κατα-
στατικοῦ σας, καί, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, τοῦ πρώτου
ἄρθρου τοῦ ποὺ διαλαλεῖ τὸ σκοπὸ «νὰ βοηθήσῃ
τὴν καθιέρωση τῆς ζωντανῆς Ἑλληνικῆς γλώσ-
σας σὲ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραφοῦ μας λόγου».

Εἰμαι προσωπολάτρης. Γιατὶ τὶς μεγάλες
καὶ ζωοδότρες ἰδέες δὲν μπορῶ νὰ τὶς νοιώσω
καὶ νὰ τὶς προσκυνήσω παρὰ σαρκωμένες ἀπά-
νου στὰ μεγάλα τὰ πρόσωπα, καὶ συμβολισμέ-
νες ἀπὸ κείνα. Ἐπειτα κάποιοι ἄνθρωποι, πα-
ραστατικοί, ἀντιπροσωπευτικοί, πολὺφυχοι, εἶναι
σὰν ἰδέες. Μὰ καὶ κάποιον ἰδεῶν τὴν ἀξία καὶ
τὴ χάρη δὲν μποροῦμε νὰ τὴν ἐννοήσουμε
παρὰ σὰν τὶς μεταφέρουμε στὴ γνῶριμη τὴν
τάξη κάποιων προσώπων, κάποιων ἀνθρώπων.
Κάποιες ἰδέες, ἀνεξάρτητα καὶ ἀπὸ τὰ άτομα
ποὺ θὰ τὶς ὑποστηρίξουν, ὁ ἀμαθὸς κόσμος τὶς
βλέπει καὶ τὶς συμπαθᾷ, τὶς συχαίνεται καὶ τὶς
τρομάζει καὶ τὶς πολεμᾷ, σὰ νάχουνε κορμὶ καὶ
περπάτημα, χέρια, πόδια, φωνή. Ἀπόδειξη καὶ
ἡ ζωντανή μας ἡ γλώσσα. Ἐφαγε χτυπιές καὶ
ἄκουσε γιούχα, σὰ νὰ εἴτανε ἥρωας, ἡ μάρτυ-
ρας, ἡ σκύλλα. Ὅπου ἡ ὁμορφιά τῆς θαματοურ-
γεῖ σὲ κάποια γραφτὰ μνημεῖα, τὸν ἔπαινο τυ-
χαίνει πολλὰς φορὲς νὰ τὸν πάρῃ ὅχι ἡ γλώσ-
σα ποὺ τὸ ἔκανε τὸ θάμα, μὰ ὁ συγγραφέας
ποὺ τὸ μεταχειρίστηκε πιδέξια γιὰ λογαριασμὸ
του. Καὶ ὅπου κάποιος πρωτάρης δημοτικιστὴς,
μὲ ὅλη τὴν καλὴ του θέληση, μεταχειρίστηκε
κάπως ἄτυχᾶ τὸ ζωντανὸ τὸ λόγο, πολὺ περισ-
σότερο ἀπὸ καίνονε βρίσκει τὸ μπελᾶ τῆς ἡ
γλώσσα, καὶ τὸ κάπως ἀμφίβολος ἐπιτυχίας
μεταχείρισμά της γίνετ' ἐπιχείρημα γιὰ τὸν
πόλεμο τῆς ἰδίας τῆς ἀρχῆς, τῆς ἰδίας τῆς
ἰδέας, τῆς ἰδίας τῆς γλώσσας.

Τὴν ἰδέα τούτη, τὴν κακογνωρισμένη καὶ

1) Ὡδὴ στὸ θάνατο τοῦ Ἴψεν («Νουμάς» ἀριθ. 203).